

Taneční studio Light

Dva životy

Příběh patnáctileté dívky zrazené životními jistotami

**Inscenační projekt tanečního divadla
pro děti, dospívající diváky a jejich rodiče
oživující historické prostory Invalidovny**

Kresba šestileté interpretky Kateřiny

Inscenační projekt inspirovaný skutečnou událostí chce především dospívajícím divákům, jejich rodičům a dalším účastníkům nabídnout provokativní otázky týkající se práv a svobod dětí na prahu dospělosti. Obsažené prvky imerzivního divadla a z nich vyplývající interakce, jež inscenace obsahuje, umožní účastníkům zažít v rámci divadelní fikce motivace dospívajících dětí k fatálním rozhodnutím i důsledky takových činů. Inscenace se snaží mapovat skutečností podložené postoje okolního světa k osobnosti a právům dospívajících dětí, včetně pozice státu opírajícího se o Ústavu ČR a vykonávajícího orgánu OSPOD.

Záměry tvorby

Nový profesionální projekt Tanečního studia Light je určen zejména dospívajícím divákům, ale také mladším dětem, rodičům i dalším rodinným příslušníkům.

„Mám zjištěno, že až mi bude patnáct, mohu odejít z domova a nikdo mi v tom nezabrání“.

Je to jen vzdorovitý výkřik puberťáka? Je to vůbec „ze zákona“ možné? Je (anebo není) snadné, aby nezletilé dítě bez souhlasu rodičů opustilo domov? Může patnáctileté dítě již zodpovědně nahlédnout na všechny důsledky svých životních rozhodnutí? Je jeho dosažená svoboda a nezávislost na rodičích pro dítě opravdu štěstí a životní výhra? A je to svoboda?

Nový autorský inscenační projekt je inspirovaný skutečným příběhem patnáctileté dívky, která prošla zdrcující manipulací ze strany dospělého muže a jako dítě (z přesvědčení o nutnosti konání) opustila svoji úplnou rodinu, veškeré kamarády a dosavadní komunity, jejichž byla součástí a tím dala impuls k vleklému tragickému konfliktu širokého příbuzenstva.

Dívka na vlastní kůži zažila nemožnost rozlišit své vlastní názory od těch vnucených a rozpoznat hodnoty rodičovské lásky. Nenašla jistoty v uskutečnění své touhy po osamostatnění – jenž v pravém slova smyslu možná bylo spíše závislostí na zdatném manipulátorovi, charismatickém muži zosobňujícím silného otce i prvního milostného partnera v jedné osobě. Otázky na vliv autority a

možnosti zdravého vymezení se nátlaku ze strany dospělých, rizika podléhání první zamilovanosti a rozpoznání znaků osobní závislosti na někom (nebo na něčem) jsou hlavními tématy inscenace. Interaktivní program nabízí divákům role detektivů, hledajících podněty a motivace dívky k fatálním rozhodnutím, pátrajících po důkazech - co a kdo stál u zrodu rodinné tragédie? Interaktivní program nabízí dospělým účastníkům otázky, kdo je zodpovědný za konání dospívajícího dítěte, jakou roli v řešení vznikajícího konfliktu hrají rodiče – a jakou roli zastává stát a zákony ČR (vyplývající z Ústavy ČR) - a jaké úřední nástroje stát při řešení problémů využívá.

Inscenace nechce a nemůže divákům nabídnout řešení rodinných konfliktů ani návod na jejich předcházení. Ale může prostřednictvím skutečného příběhu divákům pomoci k pochopení toho, jak snadné je zmýlit se na vlastní cestě k dospělosti (své osobní nebo ve výchově dospívajících potomků) – a jak nesnadné je pro okolí rozhodnout, co je pro dítě nejlepší, aby dospělo ve vyrovnaného dospělého člověka s vlastními názory a zdravým vztahem k rodičům a dalším autoritám. Skutečnost, že jenom rodičovská láska je zpravidla bezvýhradná (při všech omylech a časté svéhlavosti) potvrzuje, že nikdy nikdo nebude mít dítě skutečně navždy a se vším všudy tak bezpodmínečně rád, jako rodič. To je důležité poselství pro mnoho znejistěných dětí, které se v době přemíry informací (ne vždy zaručených) snaží najít své místo ve světě. Projít bezpečně případným ocerňováním rodičů, blízkých přátel a učitelů, lživým prostředím, manipulací, osobní závislosti a první láskou s opojným štěstím na cestě za vlastními touhami a snahou být sám sebou – takovou cestu se pokusíme divákům připravit a projít ji v bezpečí divadelní fikce.

Nabízíme divákům osobní průzkum nastolených problémů a vytvoření vlastních postojů. Tanec jsme využili jako bezpečnou formu pro zpřítomnění a zobecnění příběhu i jako nabídku interakcí - neboť taneční abstrakce a skutečná fyzičnost nám umožní nepodléhat konkrétním diskusím a psychologickému rozehrávání konfliktů, ale spoléhat se víc na vlastní prožitky z atmosféry a emočně silných okamžiků a na překonávání skutečných fyzických překážek – vtipně nahrazujících nesnáze při dosažení každého cíle. Věříme, že osobní prožitky inspirované méně šťastným příběhem vrstevníka jsou pro dospívající děti důležitou příležitostí, jak si uvědomit nástrahy a nevratnost špatných rozhodnutí v tak podstatném období, jakým je dospívání.

Komplikovaná cesta k výslednému divadelnímu tvaru

Projekt nové tvorby byl, jako celá oblast kultury, přerušena a zasažena pandemií Covidu -19. Po slibném úvodu tvorby, které se chystal ujmout režisér Viktor Tauš, následovala první vlna pandemie s úplným zastavením veškerých (nejen) kulturních aktivit. Na první tříměsíční pozastavení činnosti souboru a následné nejistoty, způsobené opakovaným přesouváním termínů a změnami hostujících divadel, reagovala část tvůrčího týmu přerušáním započaté spolupráce. Z časových důvodů musel od tvorby odstoupit režisér Viktor Tauš, choreografka Dora Hoštová a hudebník Jan Čtvrtník. Jejich nabitý profesní kalendář nebylo možné sladit s dlouhodobými odklady a ostatními termínovými závazky.

Produkční tým projektu byl vystaven nečekaným komplikacím a potřebě pružně reagovat na danou situaci.

Po prvním letním rozvolnění soubor rychle vytvořil nový tvůrčí tým. Avšak divadla měla po rozvolnění nedostupné volné termíny prostorů na zkoušení, a proto tanečníci a dětské interpreti pracovali převážně v přírodních exteriérech s ohromným nasazením, aby se zářijová premiéra mohla uskutečnit v prostoru Invalidovny, upraveném Studiem ALTA.

Nicméně dva dny před plánovanou zářijovou premiérou jeden člen souboru podlehl koronavirové nákaze a všichni uvízli v karanténě.

Premiéra musela být s obavami odložena na prosincový termín.

Na podzim se nejen tvůrci, ale i profesionální tanečníci, hudebníci a technici ocitli v náporu časových požadavků všech divadelních souborů, které od března odkládaly termíny repríz a premiér v naději, že na sklonku roku bude již situace ustálená. Bohužel opak byl pravdou. Zkoušení dospělých profesionálů i streamování jejich práce sice bylo za přísných podmínek během druhé podzimní vlny pandemie možné – nicméně důsledně bez dětských interpretů. Ale právě na dětských rolích, díky kterým se dětské diváky identifikují s postavami příběhu, stojí většina programů Tanečního studia Light. Až po rozvolnění a postupném otevření škol v prosinci bylo možné streamovat premiéru i s dětmi a Invalidovna nabídla souboru poslední možný termín. Šlo skutečně o šibeniční termín a odvážný počín všech účastníků, neboť se celá stavba, zkoušení a streamování musely uskutečnit v jeden jediný den. Navíc uzavřené obchody znemožnily dokoupení scénografických prvků.

Premiéra byla streamovaná v minimální scénografii a především bez diváků. Což je pro interaktivní divadlo s imerzivními prvky takřka nemožné.

Dva životy

Výsledná inscenace se opírá o detektivní zápletku, která sleduje osud jedné dívky ve dvou příběhových a časových liniích. Hlavním dramaturgickým a scénografickým prvkem inscenace je lano – které poutá, svazuje, jistí i omezuje druhého. Lano jako pupeční šňůra, jako rodinné pouto, jako jistota i omezení.

Diváci sledují hlavní hrdinku ve vztahu se svým dvojčetem během devíti měsíců v prenatalním životě. Trochu pohádkový příběh ukazuje charakter hlavní hrdinky v počátcích jejího života. Paralelně se odvíjí příběh stejné dívky slavící své patnácté narozeniny v rodinném kruhu. Postava dvojčete hlavní hrdinky je i v této linii příběhu – avšak zvláště vykloubená, neskutečná a pravděpodobně „nenarozená“. Co se stalo, proč se hlavní hrdinka opakovaně rozhoduje pro přetržení přirozeného pouta s rodinou, která z postav žije na tomto světě anebo lze existovat i mimo něj? Může někdo žít dva životy – i za své nejbližší? Lze se ohlédnout do vzpomínek tak dávných, jako je život před narozením? Diváci dostávají klíč k hledání důkazů svých domněnek nejen tanečně divadelními situacemi, ale také prostřednictvím scénografie propojené s interakcemi využívající prvků imerzivního divadla.

2. prosince v 18:00 Studio ALTA streamovalo díky obětavým technikům a kameramanovi premiéru inscenace *Dva životy ve skromné neúplné výpravě a poznamenané obtížemi během tvorby*. Představení je inspirované skutečným osudem patnáctileté dívky zrazené životními jistotami.

Scénář a režie Lenka Tretiagová

Dramaturgická a režijní spolupráce Petr Smyczek

Hudba Ondřej Galuška

Choreografie Eva Stará, Ondřej Lipovský

Scéna Tereza Tretiagová, světla Sebastián Vích a Michael Vodenka

Herecké konzultace Jana Franková

Kamera a střih streamované premiéry Tomáš Coufal

Výtvarná spolupráce Lenka Nahodilová

Tančí a hrají Ondřej Lipovský a Eva Stará, Barbora Součková a Rozálie Žižková, Emma Vorlová

a Diana Lerchová, Kateřina Součková a Karla Bábková

Jediným „divákem“ premiéry byla Luisa Bábková.

Projekt finančně podpořil Státní fond kultury ČR, Hlavní město Praha, MK ČR a Studio ALTA

S nadějí do roku 2021

Diváci inscenace *Dva životy* snad budou mít v následujícím roce možnost vyhledávat indicie k příběhu ve scénografii umístěné v členitém západním křídle Invalidovny, ověřovat si zjištěné stopy a hledat důkazy pro možnosti příčin a důsledků jednání postav příběhu. Snad se co nejdříve návštěvníci inscenace stanou skutečnými spoluhráči postav příběhu a využijí možnost zásadně ovlivnit rozhodnutí hlavní hrdinky a směřovat konec příběhu k některému z možných konců.

Reakce na premiéru inscenace *Dva životy* – Hra jako o život / Petr Smyczek

Téma připoutání x odpoutání, svázanosti, až zauzlenosti a schopnosti či neschopnosti se (ne)dobrovolně odstříhnout se vine představením „*Dva životy*“ jako pomyslná červená nit. Původně ryze osobní téma jedné dívky se na konci stává vlastně fatálním existenciálním dramatem jednoho soukromého rozhodnutí, o to tíživější, že při něm v divadle nemohou být v současné situaci diváci. Hlavní hrdinka je na to všechno opravdu sama. Na divadle, stejně jako v životě.

Divadlo se má začínat od tématu a od jednoho jasného symbolického klíče, kterým se příběh vypráví. Jednoduchá činoherní poučka, která ale o to silněji působí v tanečním divadle. Zvláště, když se jí inscenační tým drží s jakousi přirozenou (neomylnou) samozřejmostí. A toho

jsem byl jako asistent režie s laskavým svolením Lenky Tretiagové svědkem od začátku do (ještě ne úplného) konce. I když se hledalo, zahazovalo, vytvářel se nový a nový materiál, po týdnech bez možnosti zkoušení se vzpomínalo znovu a znovu, i když bylo pořád něco ve vzduchu, nějaká nová inspirace, hlavní téma a klíč byly pořád stabilní a neměnné. Cesta byla vytyčena jasně. A všichni jsme se po ní neváhali dát, bylo to dobrodružství, jak už nejméně po sté, ale stále znovu fascinující. Hrál se tu totiž o nás, hrálo se o život.

Několik vyprávěcích linek (od embrya až po rodičovskou „idylu“) všechny děti sledovaly s dospělými společně, všechny věkové kategorie byly všemu přítomny, proto byly neustále v příběhu. Starší se starali o mladší, mladší zase chtěly dokázat, to, co starší a učili se jejich choreografii. Vznikl z toho jevištní půvab, roztomilost. Ta snaha nás jako diváky musí nutně zaujmout, jsme díky ní vtaženi do hry. A Lenka Tretiagová to ví a skvěle s tímhle modelem pracuje, ku prospěchu všech. A i díky tomu vzniká kolektivní divadlo. Nejednou jsem měl pocit, že jsem právě vstoupil do zkoušky dětské verze Odin Theatre, k Barbovi, Living Theatre nebo ke Grotowskému. Komunitní divadlo šedesátých let tu najednou znovu ožívá, byť není tak extrémní. Ale stejně jako v Modlitbě i zde děti přinášejí nějakou zprávu o svých životech, o své generaci, o své křehkosti a svém vnímání života. A to je zpráva zatraceně důležitá.

Projekt v roce 2020 finančně podpořili
Hlavní město Praha
MK ČR
Státní fond kultury MK
Studio ALTA a ZUŠ Popelka

Foto Jakub Souček
V lednu 2021 zpracovala Lenka Tretiagová